

Breezanddijk – Den Oever 28 november 2014

Een koude novemberdag. Dunne wind uit het oosten. Het traject dat ons van Den oever naar Breezanddijk moet brengen, is open en kaal. Wij kennen de eigen weekhartigheid en het gebrek aan moed. De beslissing is snel genomen: we lopen het in omgekeerde richting.

Gelukkig is de buschauffeur opgewekt en tot alle medewerking bereid. Een stop te Breezanddijk, hoewel geen onderdeel van de officiële route, wil hij wel maken.

We komen terecht in een locatie vol rillerige caravans en een benzinestation waar we koffie nuttigen. Een vreemd oord waar we tot onze verbazing een stevige populatie konijnen aantreffen.

Hoe zijn die hier terecht gekomen? Vrolijk wandelend langs de Afsluitdijk? Dat zal toch niet. Vragen, altijd maar weer vragen. De "zeehengelsport en kampeervereniging Het Wad" is gesloten en verlaten. Er is nog wel wat andere activiteit rond de Overnachtinghaven Zuid, waar je 3 keer 24 uur mag verblijven met je schip. Een modern aluminium gebouw herbergt de Pilot Blue Energy. Hier wordt elektriciteit opgewekt door zout Waddenzeeewater langs zoet IJsselmeerwater te voeren. Hoe het precies werkt weten we niet, maar uiteindelijk zal er een fabriek moeten komen waarmee voldoende energie wordt geproduceerd om alle huishoudens van de provincies Friesland, Groningen en Drenthe te voorzien. De toekomst ziet er geweldig uit.

Tegenover dit glorieuze perspectief houdt zich nog een zwerver staande, omringd door een geweldige zooi aan oud ijzer, oude auto's, pallets, een happertje en wat boten. Hanengekraai klinkt volop en het wemelt er van de enthousiaste kippen. De scheefliggende woonboot wordt op zijn plaats gehouden door een oud binnenvaartschip 'Meppelderdeep'. Dit schip op zijn beurt wordt weer gestut door een sleepboot die naar de naam Big Joe luistert. Lange trossen verankeren het geheel aan stevige bolders. Hier kan niets gebeuren.

Dan gaan we de dijk op. Spannend! Talloze malen hebben we deze per auto overwonnen, een enkele keer zelfs per fiets. Wandelend nog nooit. Zal er te lopen zijn aan de zeekant van de dijk? We zullen zien. Het verbaast niet dat het haventje aan de andere kant van de dijk luistert naar de naam van overnachtinghaven Noord. Ook hier mag je 3 maal 24 uur verblijven al is er wel een meldplicht voor grotere schepen. Aan de noordzeekant van de dijk ontbreekt helaas een horizontaal gedeelte.

Een hobbelig pad van ongelijkmatig gevormde basaltblokken moet ons naar Den oever brengen. Vanaf de andere kant van de dijk komt autolawaai. Het loopt wat ongelukkig en vraagt het nodige van knieën en gewrichten. Regelmatig zoeken we enige rust boven op de dijk waar het horizontaal is en waar we goed zicht hebben op het voortsuizende snelverkeer. Een enkeling toetert. Naar we aannemen ter aanmoediging. Een eenzame wielrenner gaat, met de wind in de rug richting Noord-Holland. Paaltjes, om de honderd meter, houden ons op de hoogte van onze vordering 15.4, 15.3, 15.2 en verder.

Met regelmaat kiezen we er toch voor om over het hobbelige talud aan de Waddenzeekant voort te trekken. Afgezien van het gegrom van het voortrazend autoverkeer, wanen we ons dan de enige mensen op aarde. Een buizerd zeilt over en ook groepjes aalscholvers. Het talud zelf is bij tijden bedekt met een rommelig tapijt van mos en gras waarin zich aanspoelsel heeft opgehoopt. Vooral veel verdorde stengels van zeekool die hier met duizenden moet groeien. We passeren de provinciegrens van Friesland en Noord-Holland. Een stevige betonnen paal geeft dat aan. Aan de bovenkant wordt deze gesierd met de schijtvlekken van een roofvogel. Aan de

onderzijde en wat overwoekerd door korstmossen is nog net aan het jaartal 1932 te lezen. Toen is het allemaal gebeurd. Toen werd de Afsluitdijk voltooid of in elk geval gedicht.

We hebben goed oog voor de subtiele verschillen van de dijkbekleding. Soms zijn de basaltblokken wat wilder en hobbeliger. Elders zijn zelfs heel regelmatige blokken te vinden, gemaakt van beton. Daar is het lopen bijna een feest.

Het monument, op de plaats waar de Afsluitdijk op 28 mei 1932 daadwerkelijk werd gedicht biedt ons erwtensoep met roggebrood en spek en ook nog warme choc en thee. Maar het mooist is de verzameling foto's waarop de heroïsche daden van de dijkwerkers te zien zijn. Mannen met petten en laarzen die, omgeven door bagger en prut, zinkstukken maken en stenen storten. Een foto toont het wild kolkende water dat door een laatste opening in de dijk stroomt. Hoe krijg je zo'n gat in godsnaam dicht? Maar het is ze gelukt. Ir. Lely kijkt vanaf z'n sokkel, de aktetas onder de arm geklemd, tevreden toe. Het is allemaal heldhaftigheid en heldendom. Het beeld van Ir. Lely roept associaties wakker met andere manshoge beelden uit meer oostelijk gelegen landen. Vele daarvan zijn inmiddels omver gehaald. Lely staat er voor de eeuwigheid.

Dan naderen we Den Oever. Op ongeveer twee kilometer daar vandaan stuiten we op voormalige defensiewerken. Een tankval uit de tweede wereldoorlog. Ooit een obstakel van jewelste. Nu terug gebracht tot een plaat beton met daarin de afgeslepen koppen van stalen pionnen. Daarna komen de kazematten van de Stevin sluizen. Rob is gelijk enthousiast. Alweer zo'n vergeten hoek, waar niemand naar omkijkt. Als je toch een jonge jongen zou zijn met een lekkere meid, en meer van dat soort gepraat. De werkelijkheid is, zoals zo vaak, minder prozaïsch. Spoedig lopen we over een motorcross terrein. Op deze frisse maandagochtend gelukkig verlaten.

We hebben geen weet van de zee. Boven op een dijklichaam treffen we een vloedmerk, zeker vijf meter boven het huidige zeeniveau. Wat moet het hier toch tekeer gaan, om het daar te krijgen. Om bang van te worden. Het respect voor Ir. Lely en zijn mannen wordt nog groter.

Vlak bij de Stevinsluizen zien we nog twee installaties bedoeld om met kruisnetten te kunnen vissen. Het ziet er indrukwekkend uit, al zijn ze sterk in verval. Welk formaat en welk type vis werd hier ooit gevangen? Zo vragen wij ons af.

Tenslotte, voor we te Den oever overgaan tot het nuttigen van een biertje vanwege de geleverde prestatie, bezoeken we nog een stevige bunker. Bouwjaar 1933, bedoeld om de kostbare dijk te verdedigen tegen vijanden. Het is allemaal beton, stevige stalen deuren en schietgaten. Een van de deuren staat open en geeft toegang tot het aardedonkere binnenste. Indrukwekkend en een waardig besluit van onze wandeling.

Tekst: Theo Bakker
Foto's: Rob Strietman